Telefon № 11. Dodatek bezpłatny „Nasz Tygodnik" Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowską" wychodzi 1 raz tygodniowo a m'anowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Za redakcję odpow. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 17. Nowe, sobota 25 kwietnia 1931 r. Rok VIII.

Po upadku monarchji w Hiszpanji.

Monarchja, z którą związana była historja Hiszpanji od V wieku, przestała istnieć w tem państwie z dniem 1 kwietnia b. r. W chwili, gdy b. król Alfons XIII, ustąpiwszy dobrowolnie, opuścił kraj, w którym panował od roku 1898.

Od XV wieku do r. 1700 sprawowała rządy i panowała nad zjednoczoną Hiszpanją dynastja, wywodząca się z linji austrjackiej, Habsburg, d'Este. Po wygaśnięciu tej dynastji, wstąpił na tron hiszpański przedstawiciel Burbonów francuskich, Filip V, wnuk króla Francji, Ludwika XIV. Testamentem przekazał mu następstwo po sobie i koronę hiszpańską ostatni władca z linji austrjackiej, król Karol II. W chwili uroczystego wyjazdu z Paryża przyszłego króla do Madrytu padły z ust Ludwika XIV historyczne słowa: „Odtąd niema już Pirenejów". Burboni rządzili we Francji i w Hiszpanji.

231 lat zatem z małemi przerwami rządziła dynastja Burbonów w Hiszpanji. Filip V objął rządy w kraju zniszczonym i zrujnowanym przez wojny, złą gospodarkę i osłabionym politycznie po oderwaniu się odeń Niederlandów i prowincji północno-włoskich. Alfons XIII opuścił Hiszpanję, zostawiając po sobie deficyt w budżecie, pustki w skarbie, zdeprecjonowaną walutę i rozstrój ogólny kraju.

Zręczny taktyk polityczny, król Alfons XIII od r. 1923 podtrzymywał swą władzę i tron tylko dzięki dyktaturze i sile zbrojnej. Od dziewięciu lat nie było w Hiszpanji wyborów, ostatnie odbyły się w listopadzie 1921 r. Primo de Rivera powołany został przez króla głównie ze względu na niezadowolenie w kraju, wywołana przez długotrwałą i nieszczęśliwą wojnę w Marokko. Dyktatura niewiele zdziałała i pozostawiła po sobie krach finansowy. Odtąd zaczął się szybko szerzyć w Hiszpanji ruch republikański, ogarniając coraz szersze sfery. Przyszły zaburzenia, bunty wojskowe, gabinet Berenguera zwlekał wciąż z przywróceniem konstytucji i rozpisaniem wyborów do parlamentu, dając tem samem nowe atuty do ręki republikanom.

Republikanie zwyciężyli w Hiszpanji, występując solidarnie w bloku lewicy, popierani czynnie przez socjalistów i potężne robotnicze związki zawodowe. Zwycięskiemu na dziś republikanizmowi, którego główną podporą i trzonem w miastach jest partja liberalna, grozi jednak niebezpieczeństwo nietylko od strony separatystów katalońskich, którzy ogłosili już odrębną republikę, ale i większe jeszcze może ze strony mas wiejskich, wśród których zaczynają się szerzyć hasła wywłaszczenia wielkiej własności rolnej. A Hiszpanja jest jednym z niewielu już w Europie krajów, posiadającym olbrzymie latyfundja magnackie, które obejmują zgórą 50 proc. całej własności ziemskiej.

Niewyjaśnioną też jeszcze, a bardzo ważną, jest kwestja, jakie stanowisko zajmie wobec republiki i jej rządu — armja i junty oficerskie. Wojsko zachowało się podczas ogłoszenia republiki i manifestacyj — biernie. Nie występowało ani za, ani przeciw. A junty i wojsko były i są — jak wskazuje historja nowoczesnej Hiszpanji — stałym i decydującym czynnikiem we wszystkich przewrotach wewnętrznych na półwyspie Iberyjskim. Z kim i za kim jest armja? — pozostaje narazie znakiem zapytania dla rządu Zamorry.

To też rząd Zamorry będzie miał przed sobą wcale niełatwe zadanie — gdy opadną pierwsze fale entuzjazmu — opanowania mas i opanowania trudności, jakie nastręczać będzie kwestja rolna, uporządkowanie finansów, naprawa waluty etc.

Zdaje się być pewnym, iż nowy rząd republiki hiszpańskiej posiada sympatje polityczne we Francji, i że w tym samym stopniu, w jakim b. król Alfons XIII cieszył się poparciem politycznym Anglji, znajdzie rząd Zamorry poparcie i oparcie we Francji. Co przy przeprowadzeniu reform wewnętrznych, wymagających dużych środków finansowych, nie będzie bez znaczenia.

W. W.

SKŁAD PERSONALNY TAJNEGO KONSYSTORZA PAPIESKIEGO.

który odbędzie się w Rzymie prawdopodobnie 20-go kwietnia b. r. wynosi 58 kardynałów, z których 26 bawi stale w Rzymie, a 32 zagranicą. Z pomiędzy obecnych kardynałów jeden otrzymał kapelusz kardynalski jeszcze za pontyfikatu Leona XIII, 10 — z rąk Piusa X, 15 — z rąk Benedykta XV, a 32 — z rąk papieża Piusa XI.

NOWE KLONDYKE W BRAZYLJI.

W stanie Minas Geraes, w Brazylji, odnaleziono bardzo bogate żyły złota. Z Rio de Janeiro i z innych miast ciągną tysiące ludzi opanowanych gorączką złota. Wszystkie środki komunikacyjne zostały puszczone w ruch, gdyż każdy chce przybyć pierwszy na miejsce.

LAUREAT NOBLA AUTOREM SCENARJUSZA FILMOWEGO.

Sinclair Lewis, powieściopisarz amerykański, laureat nagrody Nobla, napisał scenarjusz filmowy p. t. „Bawmy się w króla", który został nabyty przez towarzystwo Paramount w celu nakręcenia jako dźwiękowca.

JAKIE MIASTA POSIADAJĄ NAJWIĘCEJ APARATÓW TELEFONICZNYCH?

Rekord w tym kierunku bije San Francisco, gdzie na 100 mieszkańców przypadają 34 aparaty telefoniczne, drugie miesjce zajmuje Sztokholm, gdzie stosunek ten wyraża się cyfrą 30 na 100, trzecie — Nowy York (27), czwarte — Oslo (17), piąte — Kopenhaga (16), szóste — Zurych (15), siódme — Helsingfors (13), ósme — Paryż (12). Po nich dopiero następują: Berlin, Londyn, Bruksela, Wiedeń, Budapeszt, Praga, Rzym, Madryt.

JAK DŁUGI JEST MUR CHIŃSKI?

Mur chiński liczy w jednej linji 4.000 kilometrów, czyli wynosi 1/10 część długości równika. Mur nie jest jednak prosty, lecz posiada szereg odnóg i murów pobocznych, z którymi razem długość jego wynosi ściśle 6.300 kilometrów. Obecnie mur w wielu miejscach leży już w gruzach, niemniej zachowało się jeszcze 20.000 wież. Niegdyś mur chiński posiadał 25.000 wież obronnych i 15.000 wieżyc strażniczych.

SPÓR DUŃSKO—NORWESKI W SPRAWIE GRENLANDJI.

Nieporozumienia, jakie od dawna istnieją między Danją a Norwegją w sprawie strefy interesów we Wschodniej Grenlandji, a które miał ostatecznie usunąć traktat duńsko—norweski z roku 1924, weszły w ubiegłym miesiącu w nową fazę, odkąd premier norweski Mowinckel zapowiedział w parlamencie norweskim wszczęcie w tej sprawie procesu z Danją przed Trybunałem Międzynarodowym w Hadze. Wystąpienie Mowinckla, zmierzające, od odstąpienia przez Danję części swych posiadłości na rzecz Norwegji, wywołało żywy protest w całej opinji duńskiej. Dzienniki wszelkich kierunków zarzucają Norwegji zamiary agresywne prawnie nieuzasadnione, nielicujące z ideą solidarności skandynawskiej.

Dot. obowiązków właścicieli wzgl. posiadaczy koni.

Podaję do wiadomości publicznej, że począwszy od 1 kwietnia br. wchodzą w życie nowe przepisy w sprawie prowadzenia ewidencji koni w urzędach gminnych. W związku z powyższem podaję poniżej do wiadomości nowe przepisy, które obowiązują od tego terminu wszystkich właścicieli i posiadaczy koni w myśl § 24 i 25 Rozp. Min. Spraw Wojsk. z dnia 3. 12. 1930 r. — Dz. Ust. Nr. 94/30 poz. 740. a mianowicie:

§ 24. Właściciele (posiadacze) koni obowiązani są:

1. w czasie użytkowania konia poza obrębem gminy (miasta), w której koń ma miejsce stałego postoju, a w województwach poznańskiem, pomorskiem i górnośląskiej części województwa śląskiego poza obrębem obwodu wójtowskiego, względnie okręgu urzędowego — posiadać przy sobie dowód tożsamości, lub wręczyć go osobie, użytkującej konia;

2. okazywać dowód tożsamości konia na wezwanie organów władz państwowych, urzędów gminnych i magistratów, jak również bez specjalnego wezwania przy poborze, próbnym poborze i przeglądzie koni;

3. przy każdem odstąpieniu praw własności (posiadania) innej osobie;

a) przekazać jej jednocześnie dowód tożsamości konia, który osoba ta obowiązana jest przyjąć;

b) zgłosić w urzędzie, prowadzącym ewidencję koni, w terminie siedmiodniowym fakt pozbycia konia, z którą to chwilą wszelkie obowiązki, wynikające z niniejszego rozporządzenia, a związane z posiadaniem odstąpionego konia oraz jego dowodu tożsamości, przechodzą na nowego jego właściciela (posiadacza).

§ 25. Niezależnie od obowiązków, nałożonych w myśl § 24, właściciele (posiadacze) koni obowiązani są:

1. zgłaszać w urzędzie, prowadzącym ewidencję koni, w terminie siedmiodniowym fakt nabycia konia, lub zmianę jego stałego miejsca postoju, przedstawiając jednocześnie dowód tożsamości konia celem poczynienia w nim zmian;

2. zgłaszać w powyższym urzędzie w terminie siedmiodniowym inne zmiany, dotyczące posiadania konia, jak padnięcie, kradzież lub t. p., przedstawiając jednocześnie dowód tożsamości konia;

3. przedstawiać dowód tożsamości konia przy wszelkich oględzinach sanitarnych, przy wprowadzaniu na targowiska (targi, jarmarki, pokazy, przetargi publiczne), przy załadowaniu do wagonów kolejowych, na statki itd. celem uzyskania adnotacji o stanie zdrowotnym konia;

4. w razie wyprowadzenia konia za granicę Państwa — przedstawić dowód tożsamości konia w urzędzie celnym;

5. w razie zniszczenia, zagubienia lub kradzieży dowodu tożsamości konia najdalej do dni siedmiu donieść o tem urzędowi, prowadzącemu ewidencję koni, w celu uzyskania odpowiedniego zaświadczenia, i wnieść podanie o wydanie duplikatu.

Nieprzestrzeganie powyższego przez interesowanych będzie karane w myśl obowiązujących przepisów.

Świecie, dnia 26 marca 1931 r.

Starosta Powiatowy.

Do wiadomości i przestrzegania.

Burmistrz.

W środę, dnia 22-go kwietnia 1931 r. o godzinie 20[30] zmarł po krótkich a ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz długoletni członek, Ogniomistrz Ochotn. Straży Pożarnej

ś. p.

Franciszek Stasiewski

przeżywszy lat 48.

W Zmarłym straciliśmy zacnego druha i współpracownika, który podczas swej 25-letniej pracy świecił zawsze przykładem obowiązkowości i pilności.

Pamięć o Nim wśród nas nigdy nie zaginie.

Niech spoczywa w Bogu!

Ochotnicza Straż Pożarna
w Nowem.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek o godzinie 9 i pół z domu żałoby, ul. Sądowa, do kościoła farnego.

Dnia 22-go kwietnia 1931 r. zmarł członek naszego cechu, mistrz stolarski

ś. p.

Franciszek Stasiewski

przeżywszy lat 48.

Zmarły przez 12 lat był członkiem naszego cechu, także członkiem zarządu i ławnikiem Sądu Polubownego, oraz zastępcę przewodniczącego wydziału egzaminacyjnego czeladników przy Izbie Rzemieślniczej w Grudziądzu.

W Zmarłym straciliśmy zacnego Kolegę.

Pamięć i zasługi Zmarłego, poniesione dla cechu, pozostaną nam dlatego w pamięci.

Niech mu ziemia będzie lekką.

Cech stolarski
w Nowem.

W środę, dnia 22-go kwietnia b. r. zasnął w Bogu długoletni ogniomistrz tut. Ochotniczej Straży Pożarnej

ś. p.

Franciszek Stasiewski

przeżywszy lat 48.

Polecając Zmarłego Bogu, wyrywa nam się westchnienie „Niechaj mu ziemia będzie lekką".

Cześć i chwała Jego pamięci.

Nowe, dnia 23 kwietnia 1931 r.

Jabłoński

Burmistrz i Prezes tut. Ochotniczej Straży Pożarnej.

ODEZWA.

W dniu święta narodowego Konstytucji 3 Maja wzywa się wszystkich obywateli miasta o udekorowanie domów i wywieszenie chorągwi.

Nowe, dnia 17 kwietnia 1931 r.

(—) Jabłoński
burmistrz.

Program uroczystości

rocznicy wiekopomnej

Konstytucji 3 Maja.

O godzinie 6-tej rano pobudka na Rynku.

O godzinie 9-tej rano stoją wszelkie Towarzystwa, Urzędy, Korporacje, Cechy, Szkoły i t. d. z sztandarami na dziedzińcu szkoły powszechnej gotowi do pochodu.

O godzinie 10-tej uroczyste nabożeństwo w kościele parafjalnym. Po nabożeństwie koncert na Rynku.

Obowiązkiem wszystkich Towarzystw, Cechów, Urzędów i Korporacyj oraz Obywatelstwa jest gremjalnie stanąć w dniu tym celem wzięcia udziału w uroczystościach.

Nowe, dnia 17 kwietnia 1931 r.

(—) Jabłoński
burmistrz.

Za okazane dowody współczucia z powodu śmierci mojej najdroższej żony i naszej najukochańszej matki, oraz za udział w pogrzebie drogiej Zmarłej, także za złożone na jej grobie tak liczne wieńce i kwiaty, składamy najserdeczniejsze

„Bóg zapłać".

Wiktor Benkowski z dziećmi
em. starszy sekr. poczt.

Nowe, w kwietniu 1931 r.

Za tak liczne oznaki serdecznego współczucia przy pogrzebie naszej ukochanej córki

ś. p.

Stefanji

składamy na tej drodze wszystkim, a przedewszystkiem Przewielebnemu Duchowieństwu, Stow. S. M. P. i Cechu Piekarskiemu najserdeczniejsze

„Bóg zapłać".

Nowe, w kwietniu 1931 r.

W. Nikodemowie.

---

500 złotych nagrody

dam temu, który dopomógłby mi w wyśledzeniu sprawcy włamania do mieszkania mojego względnie przyczyniłby się do odnalezienia skradzonych mi

weksli.

Brunon Wróblewski, Nowe
Fabryka mebli.

Ostrzeżenie.

Ostrzegam każdego przed rozsiewaniem fałszywych pogłosek w związku z dokonaną u mnie kradzieżą, gdyż każdego ścigać będę sądownie.

Brunon Wróblewski
Fabryka mebli
Nowe.

Skradzono

wykaz osobisty na nazwisko Kaethe Stark urodz. 22. XI. 1904 r., Twardagóra, i niniejszem unieważniam go.

Sypię stale na roli, wydzierżawionej od p. Doeringa

† truciznę. †

E. Weber.

Katolickie Stowarzyszenia
Młodzieży Polskiej

urządzają

w święto III Maja na sali p. Borkowskiego

przedstawienie teatralne

pod tytułem

„Krakowiacy i Górale"

zabawka dramatyczna z śpiewami i tańcami w 3 aktach.

— Po przedstawieniu zabawa taneczna. —
Orkiestra p. Błaszkiewicza z Grudziądza.

Początek przedstawienia punktualnie o godzinie 8-mej wieczorem.

Ceny miejsc: I miejsce 2,50, II miejsce 2,00, III miejsce 1,50, wstęp na salę — z względu na święto narod. zniżony — 0,50 zł.

Bilety poprzednio nabyć można w księgarni p. Wesołowskiego i przy kasie od godziny 7-mej wiecz.

Próba generalna w sobotę o godz. 7 i pół.
Wstęp dla dorosłych 0,50, dla dzieci 0,30 zł.

S. M. P.

(—) Ks. Ringwelski, patron.

NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 26 KWIETNIA 1931 r.

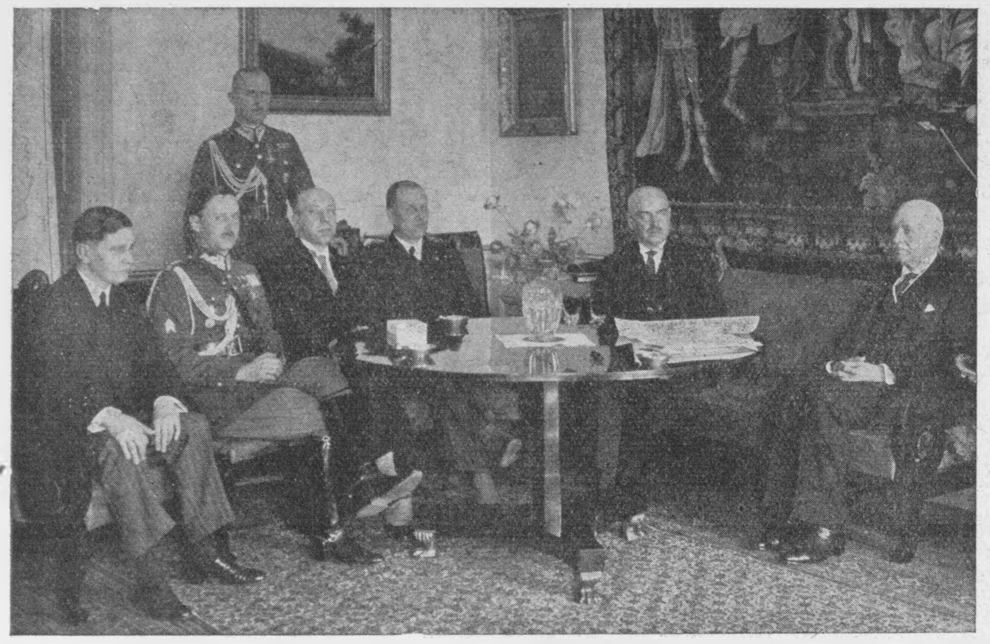

Wiosna w Kalifornji: zgórą 100.000 osób korzysta z plaży.

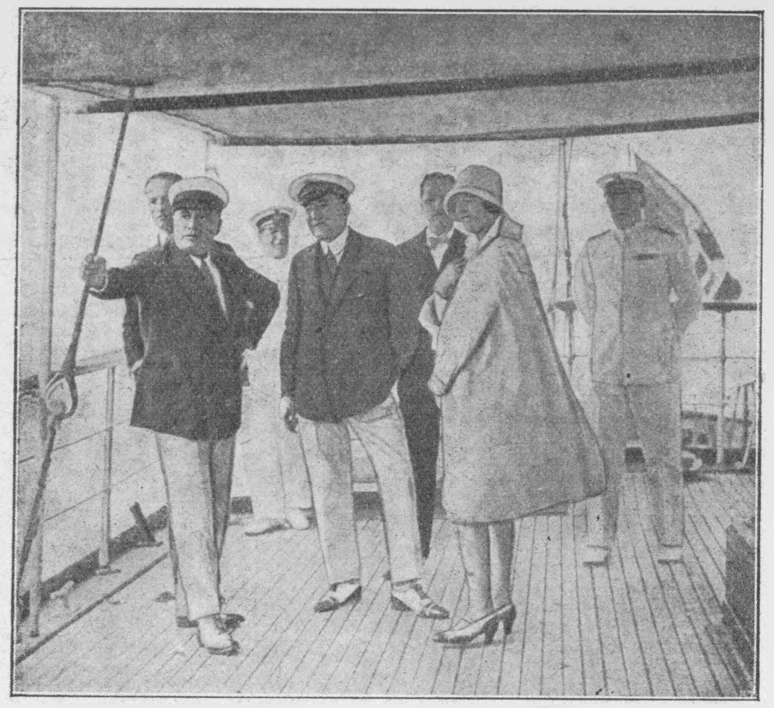
Sezon plażowy w Kalifornji

Wyścigi prosiąt, jako atrakcja rozrywkowa, dla gości na plaży „Wenecja" w poł. Kalifornji. Chwila przed startem.

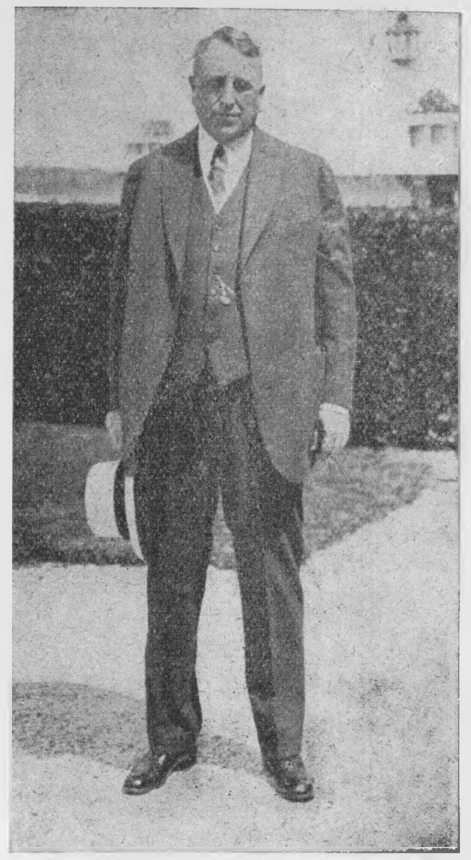
POLACY NA MORZE!...

W tych dniach Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na audjencji delegację Ligi morskiej i rzecznej, do spraw marynarki, w osobach: prof. Niemojewskiego, inż. Gerdziejewskiego, inż. Ginsberta, kpt. Fularskiego i mg. Krzywca.

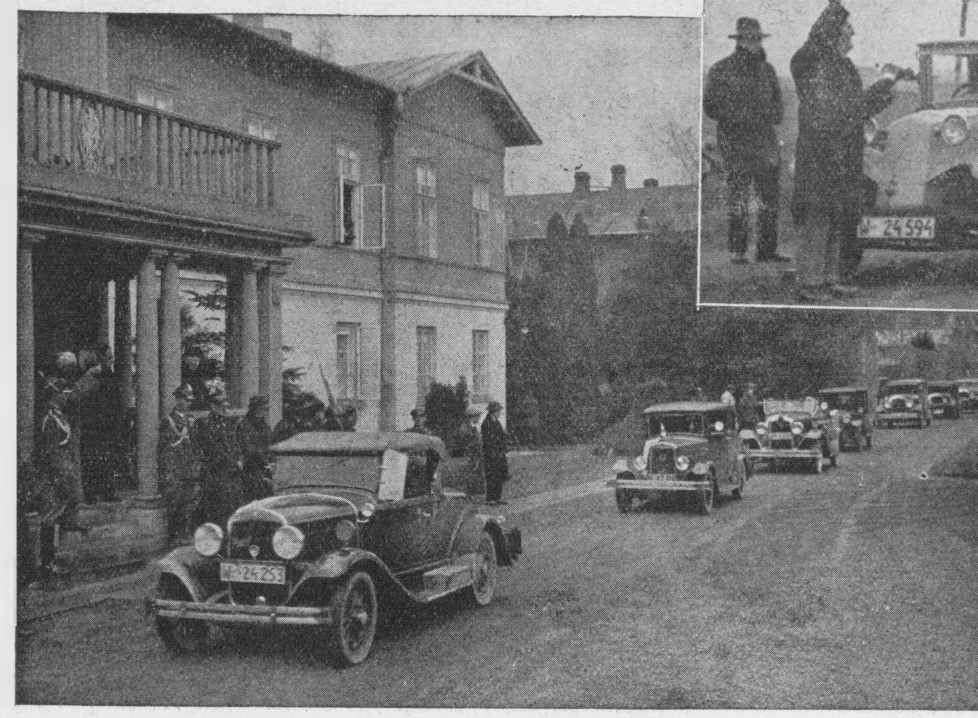
Premjer Benito Mussolini z wizytą u senatora Marconi'ego, na jego pływającem laboratorjum — jachcie „Elektra".

William Randolph Hearst, największy potentat prasowy w Stanach Zjednoczonych, stoi na czele trustu, łączącego 27 dzienników i kilka tygodników.

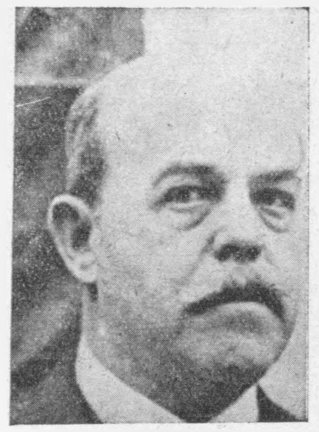
Raid automobilowy i motocyklowy do Spały, na cześć P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Przed kilkoma dniami odbył się, staraniem znanego ze swej ruchliwości, Touring Clubu, olbrzymi raid do Spały. Liczny udział automobilistów i motocyklistów świadczy o coraz większem zainteresowaniu do imprez sportowych. W raidzie brało udział przeszło 130 samochodów i ponad 70 motocykli.

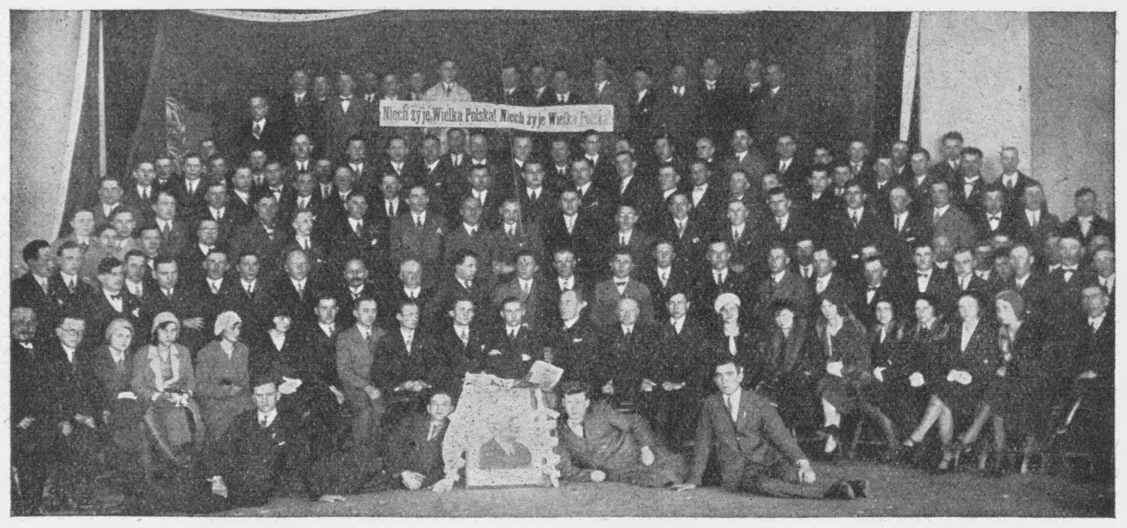

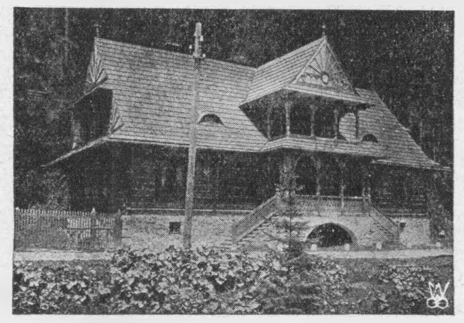
Znany w szerokich kołach handlu międzynarodowego prezes amer. izby przedstawicieli, Mikołaj Longworth, zmarł w wieku 68-letnim.

Uczestnicy powiatowego zjazdu młodzieży w Lesznie (Wlkp.) 12 kwietnia 1931 r.

Na miejsce premjera japońskiego, Hamaguczi, który ustąpił z zajmowanego stanowiska z powodu przewlekłej choroby, mianowany został Wakatsuki.

W przededniu letnich wywczasów: schronisko na drodze do Morskiego Oka w Tatrach.

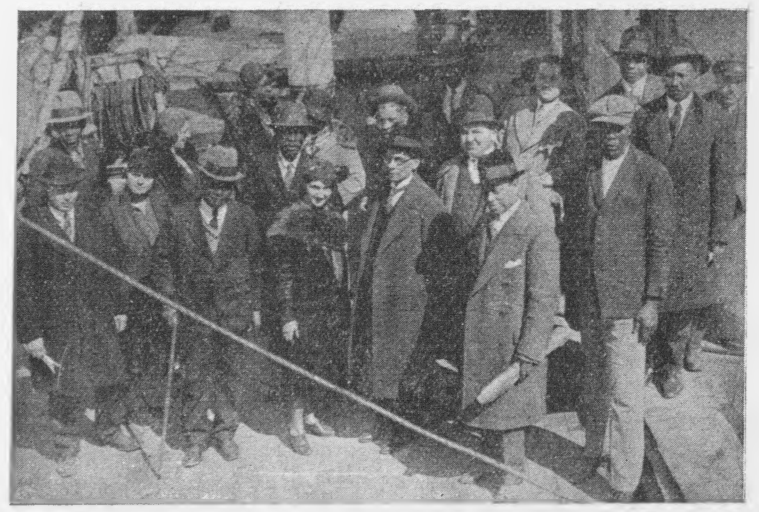
Towarzystwo Hodowli gołębi pocztowych w Rawiczu.

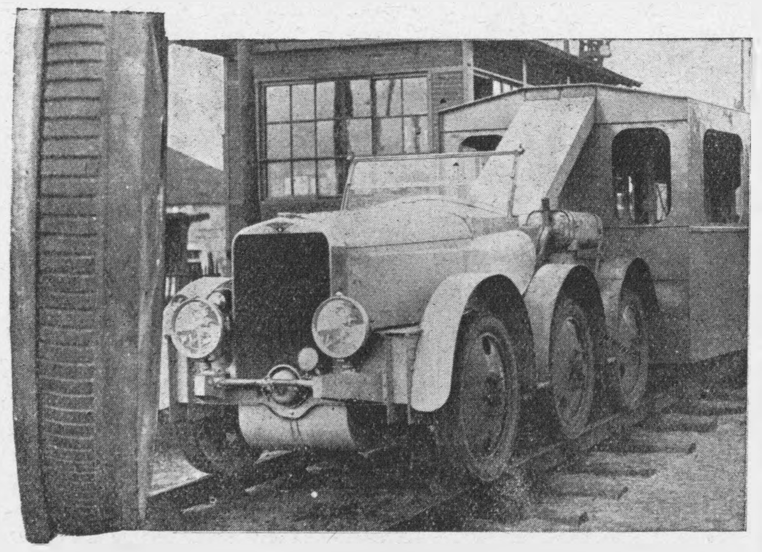
Alfons XIII, zdetronizowany król Hiszpanji.

Zaślubiny hrabiego Paryża z księżniczką Orleańską. Panna młoda, prowadzona do ślubu.

W związku z krwawemi zaburzeniami, wyniklemi przed paroma laty na Guyanie, jako odwet za tragiczny zgon bożyszcza ludności, Galmota, kilkunastu manifestantów sądzono niedawno we Francji. Wszystkich oskarżonych uniewinniono i pozwolono im wrócić do kraju.

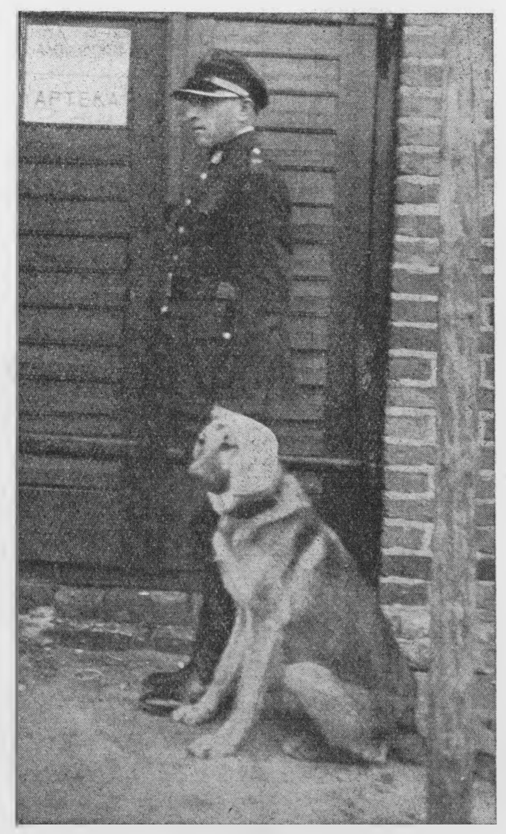

Dokonano we Francji ciekawej próby — zastosowania opon gumowych do sprzętu kolejowego o napędzie benzynowym. Próby dały znakomity wynik, przyczem stwierdzono, że 300-konny silnik daje możność rozwinięcia szybkości 140 klm. na godzinę.

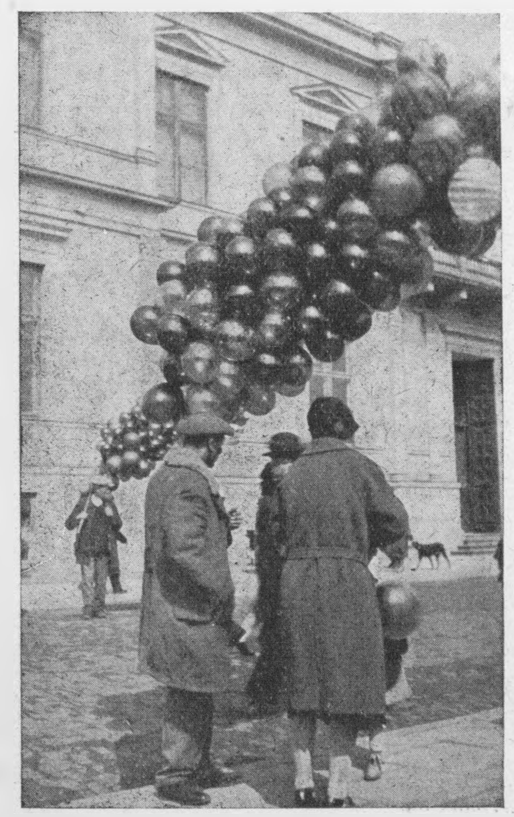

Asy sportu wodnego nie zrażają się niską temperaturą żywiołu; pomimo chłodów ćwiczą się całą zimę do przyszłych zawodów pływackich.

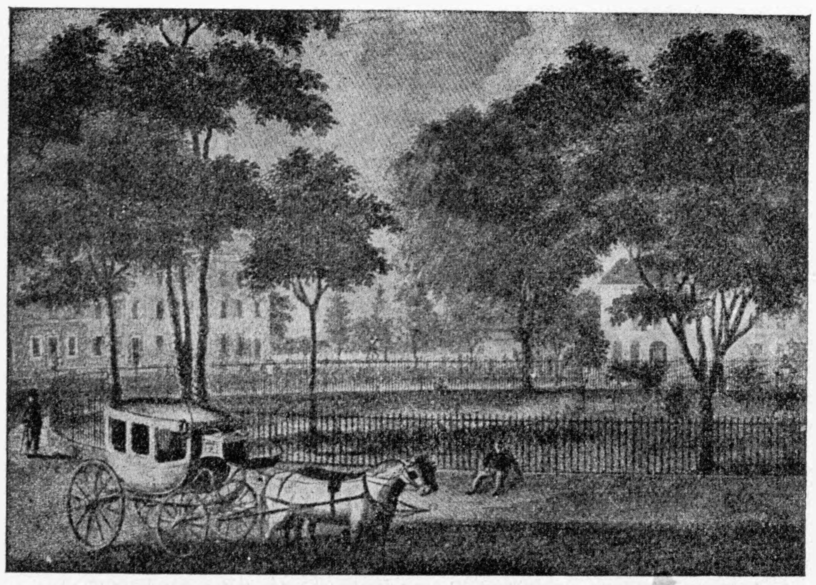
Izba chorych dla psów w Zakładzie tresury psów, w Centralnej Szkole Straży Granicznej, w Górze Kalwarji.

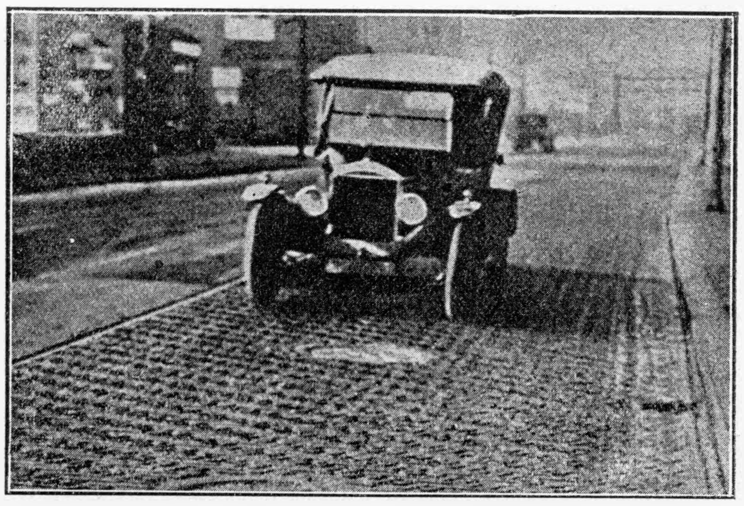
W mieście pierwszą oznaką dni wiosennych są przekupnie baloników, tłumnie wylegający na ulice w pogodne południa.

Angielska artystka w charakterystycznym tańcu, za który zbiera sute oklaski.

Serce New Yorku, Broadway, przed stu laty.

Bruk gumowy na jednej z ulic Londynu. Kosztowny, ale gwarantujący ciszę.

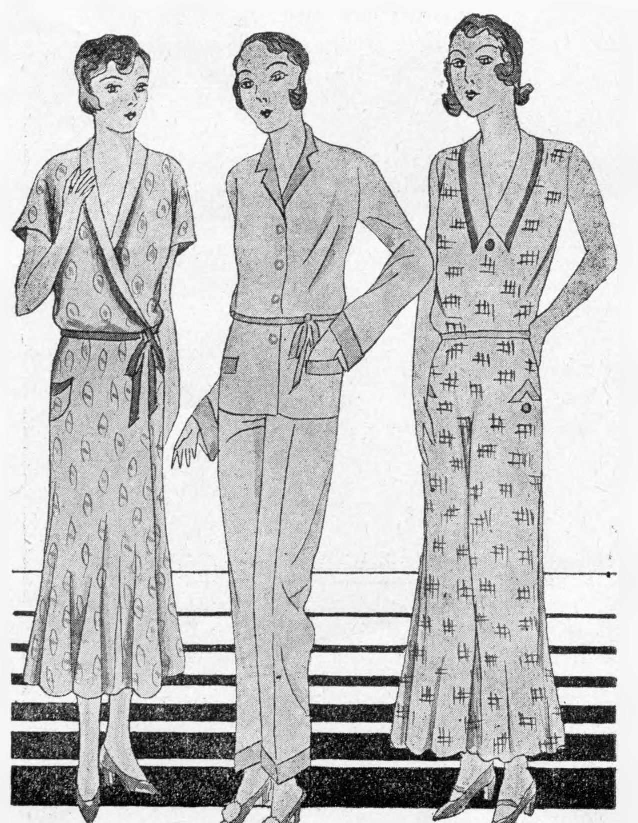
Fragment Arkadji — ruiny domku greckiego.

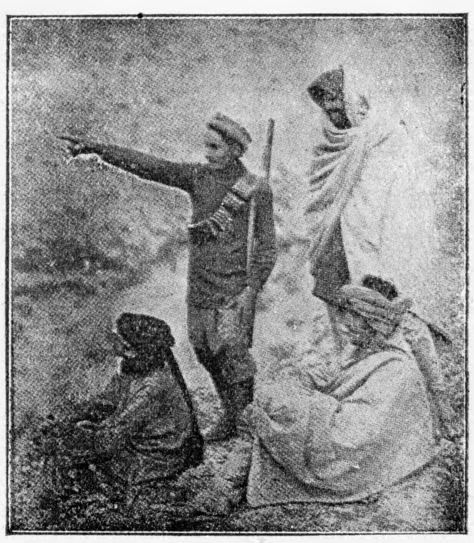
Rekordzista wynalazków, Th. Edison, jest jednocześnie człowiekiem, którego podobiznę pisma amerykańskie zamieściły w rekordowej ilości kilku miljonów fotografji. Zdjęcie nasze przedstawia słynnego uczonego w wieku lat 13-tu.

Fragment z wyścigów motocyklowych: na niebezpiecznym wirażu.

Miłe i praktyczne szlafroczki, bardzo wygodne w czasie ciepłych dni wiosennych i letnich. W środku pyjama nocna, która zdobyła sobie prawdziwe uznanie pań.

Z pogranicza Afganistanu: straż celna.

Wychowanek państwowej szkoły ogrodniczej w Warszawie, w ogrodzie pomologicznym przy pracy wiosennej.

Sp. Akc. Zakł. Graf. „Drukarnia Polska", Warszawa, Szpitalna 12.